

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Den 28de Mai i Danske Samfund

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 7. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1841_700-txt-shoot-idm224/facsimile.pdf (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

dog glæde mig over det første Skridt, som her ret aabenbar var det kosteligste, og naar den fri Folkestemme er os et kært Barn, da begriber jeg slet ikke, hvorledes det skulde forstyrre vor Glæde, at vi indsaae, ogsaa dette Barn trænge til at udvilde sig og vore meer end ti Aar, og koste os ikke saa lidt, før det egentlig kunde giøre os Gavn og -giengældte vor Ombyg.

Men, skøndt De sagtens veed det, maa jeg dog ogsaa her udtrykkelig erklære, jeg er saa langt som mueligt fra at være enig med dem, der mene, at Folkeraadet først vilde blive gavnligt og glædeligt, naar det fik „afgjørende Stemme“ i alle eller dog i de vigtigste Stats-Sager, thi da vilde jeg ikke blot falde det skadeligt og forgeligt, men en saadan Grundforandring i den danske Stats-Forsfatning vilde jeg ansee for en af de største Ulykker, der kunde ramme Vædrenerlandet. Saa snart nemlig vort Folkeraad fik afgjørende Stemme, da var det forsaavidt ikke længer et Raad men en Deel af Regjeringen, og hvad der kommer ud af en deelt Regjering, har Danmark, under sit gamle Rigs-Raad, saa smertelig følt, at vi sandelig ikke for nogen Pris skulde giøre Presven om igjen, hvor glat det saa end kunde gaae, og hvor smukt man saa end udmalede os alle mulige Fordele. Muellighed er nemlig Et, og Virkelighed er noget ganske Andet, og hvad kan det dog nytte et Folk, hvor smukt en Stats-Forsfatning tager sig ud i Lanterne og „paa Papiret,“ naar den

efter Erfaringens Vidnesbyrd slet ikke duer i Livet! Sels vore sydlige Naboere, Tydskerne, der dog langt anderledes end vi er baade stikkede og vant til at trofe sig over bitre Erfaringer med en jød Drom, selv de maae dog tilstaae, det er Lant med den blotte Muellighed, der aldrig træder i Kraft, og hvorledes skulde da vi, som er af en langt grovere Materie, kunne leve af Luften! Jeg finder det saaledes ganske upaatvireligt, at vi vilde faae en magelos ypperlig Regjering, naar vort Folkeraad enten ganske eller dog for Størstedelen bestod af heivise, upartiske, ugenyttige, lydesløse, useilbare, fuldkomne Stabninger med „afgjørende Stemme,“ men da vi nu hverken har eller kan sine mindste Udfigt til at faae en saadan Engels-Stare samlet, men maae finde det heist rimeligt at Fleerheden altid vil være den saare ulig, hvad hjælper os saa hele den glimrende Udmaling paa Papiret af et tomt Hjernespid! Derimod er det en Klendøgierning, slet ikke glimrende, men ureffelig, at da Kongen hos os forrige Gang var indstranfet ved en Haandsæjning og maatte intet Vigtigt foretage uden Rigsraadet's Samtykke, da blev baade Borger og Bønde Avelens Træl, og Riget kom to Gange (baade i Niels Ebbesens og i Frederik den Tredies Dage) paa Randen af sin Undergang; og det er ligeledes en Klendøgierning, vel heller ikke glimrende men glædelig, at siden vor Konge igjen fik Gnevoldsmagten, er Borgerstanden bleset ligesaa fri som Avelen, Bøndestanden befriet fra sin værste

Trælbom, og Riget fiendelig i Opfønst. Dette er Virkeligheder, og naar der nu spørges, hvorved vi rimeligst kan vente hvad der endnu fattes i en saa fri og blomstrende Tilstand som den paa Jorden, Ufuldsomhedens Fædreland, kan tilmes, enten ved en deelt Regjering eller ved Kongens Gnevolds-ten, der allerede har gjort Saameget godt igien af hvad den deelte Regjering gjorde galt, og som baade sætter Kongen istand til at gjøre det Gode, Han vil, og giver Ham Gien derfor og Glæden deraf, mens derimod Regjeringens Delling aabenbar gjer det langt vanskeligere for en Konge at udrette noget Stort og Godt, og slapper tillige de Drivesiere dertil, som sædvanlig virke stærkest hos os strolkelige Mennesker. Det er vist nok let sagt, at jo vanskeligere det bliver at udrette noget Godt, desmere skal Kongen anstrænge sig, og træste sig med, at jo mindre Tak, Han faaer for sine Bestræbelser, og jo mindre Glæde, Han har deraf, des renere bliver Hans Dyd og des større Hans Fortjeneste; men hvortil nytter den Skolemeester-Stil, naar al Erfaring lærer, at Kongerne er hvetken Guder eller Engle, men strolkelige Mennesker saavel som vi! Naar man bandt vore Hænder, sik vi da maaste ret brændende Lyst til at arbejde med Jyderne for dem, der bandt os, eller mon vi ikke snarere, om det kunde lykkes, gav dem et Spark eller traabte dem paa Raffen! Kan vi da vente Andet end at en Konge, der har næsten uover-

vindelige Vanskeligheder at bekæmpe for at gaarne det Hele, og faaer sædvanlig Skam til Taffe, vil 99 af 100 Gange opgive det utafnemmelige Arbejde og kun tænke paa sin egen Nytte og Fornøielse, og enten lade Alt gaae sin sløve Gang, eller stræbe ved Penges, Vift eller Magt at sætte Rigdraadet i sine Eidskabers Tjeneste?

Mitsaa, kunde vi vente Engle paa Thronen, da var det Skam at mistænke og Synd at binde dem, saa de fristedes til at flyve fra os, og kan vi kun vente strolkelige Mennesker, da er det Daarskab at paalægge dem Baand, de maatte være Engle for at bære taalmodig og dog utrættelig giøre Deres Bedste; men det var i begge Tilfælde aabenbar ligesaa flogt som kærtligt af vore Fædre 1660 at sanderriive Haandsfæstningen og sige til Kongen: Deres Danske Majestæt! vi skænke Dem Gnevoldsmagten, saa De kan giøre Alt hvad Dem behager! Gud give Dem nu Visdom, som vi troe, De har Hjerte, til at arbejde paa Rigets Vel og ramme fælles Bedste, saa De kan have Gien og Glæde deraf baade her og hilstet! Det kalder jeg flogt, thi kunde Noget drive selv den magelige Konge til at overvinde sin Dorkhed, selv en letfindig Konge til at tage sig alvorlig af Regjeringen, selv en haardhertet Konge til at skaae sine Undersaatter og selv en stolt Konge til at ære deres Menneske-Rettigheder, da maatte det aabenbar være en saadan Gnevoldsmagt, lagt i Hans Haand med uindskrænket Tillid af et trofast, kærtligt og fri-

